

DECLARATIA UNIVERSALA A DREPTURILOR OMULUI

(adoptata de Adunarea Generala a Organizatiei Natiunilor Unite la 10 de septembrie 1948)

Preambul

Considerind ca recunoasterea demnitatii inerente tuturor membrilor familiei umane si a drepturilor lor egale si inalienabile constituie fundamentul libertatii, dreptatii si pacii in lume,

Considerind ca ignorarea si dispretuirea drepturilor omului au dus la acte de barbarie care revolta constiinta omenirii si ca faurirea unei lumi in care fiintele umane se vor bucura de libertatea cuvintului si a convingerilor si vor fi eliberate de teama si mizerie a fost proclamata drept cea mai inalta aspiratie a oamenilor,

Considerind ca este esential ca drepturile omului sa fie ocrotite de autoritatea legii pentru ca omul sa nu fie silit sa recurga, ca solutie extrema, la revolta impotriva tiraniei si asupririi,

Considerind ca este esential a se incuraja dezvoltarea relatiilor prietenesti intre natiuni,

Considerind ca in Carta popoarele Organizatiei Natiunilor Unite au proclamat din nou credinta lor in drepturile fundamentale ale omului, in demnitatea si in valoarea persoanei umane, drepturi egale pentru barbati si femei si ca au hotarit sa favorizeze progresul social si imbunatatirea conditiilor de viata in cadrul unei libertati mai mari,

Considerind ca statele membre s-au angajat sa promoveze in colaborare cu Organizatia Natiunilor Unite respectul universal si efectiv fata de drepturile omului si libertatile fundamentale, precum si respectarea lor universala si efectiva,

Considerind ca o conceptie comuna despre aceste drepturi si libertati este de cea mai mare importanta pentru realizarea deplina a acestui angajament,

ADUNAREA GENERALA proclama

prezenta **DECLARATIE UNIVERSALA A DREPTURILOR OMULUI**, ca ideal comun spre care trebuie sa tinda toate popoarele si toate natiunile, pentru ca toate persoanele si toate organele societatii sa se straduiasca, avind aceasta Declaratie permanent in minte, ca prin invatatura si educatie sa dezvolte respectul pentru aceste drepturi si libertati si sa asigure prin masuri progresive, de ordin national si international, recunoasterea si aplicarea lor universala si efectiva, atat in sinul popoarelor statelor membre, cit si al celor din teritoriile aflate sub jurisdicia lor.

Articolul 1

Toate fiintele umane se nasc libere si egale in demnitate si in drepturi. Ele inzestrate cu ratiune si constiinta si trebuie sa se comporte unii fata de altele in spiritul fraternitatii.

Articolul 2

Fiecare om se poate prevala de toate drepturile si libertatile proclamate in prezenta Declaratie fara nici un fel de deosebire ca, de pilda, deosebirea de rasa, culoare, sex, limba, religie,

opinie politica sau orice alta opinie, de origine nationala sau sociala, avere, nastere sau orice alte imprejurari.

In afara de aceasta, nu se va face nici o deosebire dupa statutul politic, juridic sau international al tarii sau al teritoriului de care tine o persoana, fie ca aceasta tara sau teritoriu sint independente, sub tutela, neautonome sau supuse vreunei alte limitari a suveranitate.

Articolul 3

Orice fiinta umana are dreptul la viata, la libertate si la securitatea persoanei sale.

Articolul 4

Nimeni nu va fi tinut in sclavie, nici in servitute; sclavajul si comertul cu sclavi sint interzise sub toate formele lor.

Articolul 5

Nimeni nu va fi supus torturii, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante.

Articolul 6

Fiecare om are dreptul sa i se recunoasca pretutindeni personalitatea juridica.

Articolul 7

Toti oamenii sint egali in fata legii si au, fara nici o deosebire, dreptul la o egala protectie a legii. Toti oamenii au dreptul la o protectie egala impotriva oricarei discriminari care ar viola prezenta Declaratie si impotriva oricarei provocari la o asemenea discriminare.

Articolul 8

Orice persoana are dreptul la satisfactia efectiva din partea instantelor juridice nationale competente impotriva actelor care violeaza drepturile fundamentale ce-i sint recunoscute prin constitutie sau lege.

Articolul 9

Nimeni nu trebuie sa fie arestat, detinut sau exilat in mod arbitrar.

Articolul 10

Orice persoana are dreptul in deplina egalitate de a fi audiata in mod echitabil si public de catre un tribunal independent si impartial care va hotari fie asupra drepturilor si obligatiilor sale, fie asupra temeiniciei oricarei acuzari in materie penala indreptata impotriva sa.

Articolul 11

Orice persoana acuzata de comiterea unui act cu caracter penal are dreptul sa fie presupusa nevinovata pina cind vinovatia sa va fi stabilita in mod legal in cursul unui proces public in care i-au fost asigurate toate garantiile necesare apararii sale. Nimeni nu va fi condamnat pentru actiuni sau omisiuni care nui constituiau, in momentul cind au fost comise, un act cu caracter penal conform dreptului international sau national. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsa mai grea decit aceea care era aplicabila in momentul cind a fost savirsit actul cu caracter penal.

Articolul 12

Nimeni nu va fi supus la imixtiuni arbitrare in viata sa personala, in familia sa, in domiciliul lui sau in corespondenta sa, nici la atingeri aduse onoarei si reputatiei sale. Orice persoana are dreptul la protectia legii impotriva unor asemenea imixtiuni sau atingeri.

Articolul 13

Orice persoana are dreptul de a circula in mod liber si de a-si alege resedinta in interiorul granitelor unui stat. Orice persoana are dreptul de a parasii orice tara, inclusiv a sa, si de reveni in tara sa.

Articolul 14

In caz de persecutie, orice persoana are dreptul de a cauta azil si de a beneficia de azil in alte tari.

Acest drept nu poate fi invocat in caz de urmarire ce rezulta in mod real dintr-o crima de drept comun sau din actiuni contrare scopurilor si principiilor Organizatiei Natiunilor Unite.

Articolul 15

Orice persoana are dreptul la o cetatenie.

Nimeni nu poate fi lipsit in mod arbitrar de cetatenia sa sau de dreptul de a-si schimba cetatenia.

Articolul 16

Cu incepere de la implinirea virstei legale, barbatul si femeia, fara nici o restrictie in ce priveste rasa, nationalitatea sau religia, au dreptul de a se casatori si de a intemeia o familie.

Ei au drepturi egale la contractarea casatoriei, in decursul casatoriei si la desfacerea ei.

Casatoria nu poate fi incheiata decit cu consimtamentul liber si deplin al viitorilor soti.

Familia constituie elementul natural si fundamental al societatii si are dreptul la ocrotire din partea societatii si a statului.

Articolul 17

Orice persoana are dreptul la proprietate, atit singura, cit si in asociatie cu altii.

Nimeni nu poate fi lipsit in mod arbitrar de proprietatea sa.

Articolul 18

Orice om are dreptul la libertatea gindirii, de constiinta si religie; acest drept include libertatea de a-si schimba religia sau convingerea, precum si libertatea de a-si manifesta religia sau convingerea, singur sau impreuna cu altii, atit in mod public, cit si privat, prin invatatura, practici religioase, cult si indeplinirea riturilor.

Articolul 19

Orice om are dreptul la libertatea opiniilor si exprimarii; acest drept include libertatea de a avea opinii fara imixtiune din afara, precum si libertatea de a cauta, de a primi si de a raspindi informatii si idei prin orice mijloace si independent de frontierele de stat.

Articolul 20

Orice persoana are dreptul la libertatea de intrunire si de asociere pasnica.

Nimeni nu poate fi silit sa faca parte dintr-o asociatie.

Articolul 21

Orice persoana are dreptul de a lua parte la conducerea treburilor publice ale tarii sale, fie direct, fie prin reprezentanti liber alesi.

Orice persoana are dreptul de acces egal la functiile publice din tara sa.

Vointa poporului trebuie sa constituie baza puterii de stat; aceasta vointa trebuie sa fie exprimata prin alegeri nefalsificate, care sa aiba loc in mod periodic prin sufragiu universal,

egal si exprimat prin vot secret sau urmind o procedura echivalenta care sa asigure libertatea votului.

Articolul 22

Orice persoana, in calitatea sa de membru al societatii, are dreptul la securitatea sociala; ea este indreptatita ca prin efortul national si colaborarea internationala, tinindu-se seama de organizarea si resursele fiecarei tari, sa obtina realizarea drepturilor economice, sociale si culturale indispensabile pentru demnitatea sa si libera dezvoltare a personalitatii sale.

Articolul 23

Orice persoana are dreptul la munca, la libera alegere a muncii sale, la conditii echitabile si satisfacatoare de munca, precum si la ocrotirea impotriva somajului.

Toti oamenii, fara nici o discriminare, au dreptul la salariu egal pentru munca egala.

Orice om care munceste are dreptul la o retribuire echitabila si satisfacatoare care sa-i asigure atit lui, cit si familiei sale, o existenta conforma cu demnitatea umana si completata, la nevoie, prin alte mijloace de protectie sociala.

Orice persoana are dreptul de a intemeia sindicate si de a se afilia la sindicate pentru apararea intereselor sale .

Articolul 24

Orice persoana are dreptul la odihna si recreatie, inclusiv la o limitare rezonabila a zilei de munca si la concedii periodice platite.

Articolul 25

Orice om are dreptul la un nivel de trai care sa-i asigure sanatatea si bunastarea lui si familiei sale, cuprinzind hrana, imbracamintea, locuinta, ingrijirea medicala, precum si serviciile sociale necesare; el are dreptul la asigurare in caz de somaj, boala, invaliditate, vaduvie, batrinete sau in celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistenta, in urma unor imprejurari independente de vointa sa.

Mama si copilul au dreptul la ajutor si ocrotire deosebite. Toti copiii, fie ca sint nascuti in cadrul casatoriei sau in afara acesteia, se bucura aceeasi protectie sociala.

Articolul 26

Orice persoana are dreptul la invatatura. Invatamintul trebuie sa fie gratuit, cel putin in ceea ce priveste invatamintul elementar si general. Invatamintul elementar trebuie sa fie obligatoriu. Invatamintul tehnic si profesional trebuie sa fie la indemina tuturor, iar invatamintul superior trebuie sa fie de asemenea egal, accesibil tuturor, pe baza de merit.

Invatamintul trebuie sa urmareasca dezvoltarea deplina a personalitatii umane si intarirea respectului fata de drepturile omului si libertatile fundamentale. El trebuie sa promoveze intelegerea, toleranta, prietenia intre toate popoarele si toate grupurile rasiale sau religioase, precum si dezvoltarea activitatii Organizatiei Natiunilor Unite pentru mentinerea pacii.

Parintii au dreptul de prioritate in alegerea felului de invatamint pentru copiii lor minori.

Articolul 27

Orice persoana are dreptul de a lua parte in mod liber la viata culturala a colectivitatii, de a se bucura de arte si de a participa la progresul stiintific si la binefacerile lui.

Fiecare om are dreptul la ocrotirea intereselor morale si materiale care decurg din orice lucrare stiintifica, literara sau artistica al carei autor este.

Articolul 28

Orice persoana are dreptul la o orinduire sociala si internationala in care drepturile si libertatile expuse in prezenta Declaratie pot fi pe deplin infaptuite.

Articolul 29

Orice persoana are indatoriri fata de colectivitate, deoarece numai in cadrul acesteia este posibila dezvoltarea libera si deplina a personalitatii sale.

In exercitarea drepturilor si libertatilor sale, fiecare om nu este supus decit numai ingradirilor stabilite prin lege, exclusiv in scopul de a asigura cuvenita recunoastere si respectare a drepturilor si libertatilor altora si ca sa fie satisfacute justele cerinte ale moralei, ordinii publice si bunastarii generale intr-o societate democratica.

Aceste drepturi si libertati nu vor putea fi in nici un caz exercitate contrar scopurilor si principiilor Organizatiei Natiunilor Unite.

Articolul 30

Nici o dispozitie a prezentei Declaratii nu poate fi interpretata ca implicind pentru vreun stat, grupare sau persoana dreptul de a se deda la vreo activitate sau de a savirsi vreun act indreptat spre desfiintarea unor drepturi sau libertati enuntate in prezenta Declaratie.